

A Fővárosi Ítéltábla a dr. ... Ügyvédi Iroda által képviselt ... felperesnek a dr. ... jogtanácsos által képviselt ... alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2012. január 26. napján kelt 1.G.40.144/2010/28. számú ítélete ellen a felperes részéről 30. és 33. sorszám, az alperes részéről 29. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben és akként változtatja meg, hogy az alperes tőketartozását 560.113 (Ötszázhatvanezer-száztizenhárom) forintra leszállítja, mellőzi az alperes elsőfokú perköltség fizetésre kötelezését, az ezt meghaladó keresetet elutasítja, egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 2.195.300 (Kétmillió-százkilencvenötezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az elsőfokú bírósághoz 2009. február 13-án beérkezett, a per során módosított keresetében kérte az alperest 344.940.890 forint és annak 2004. január 1-től a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. § (1), (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kötelezni, a Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése, 381. § (1) bekezdése, 298. §-a 299. § (1) bekezdése, illetve a Ptk. 6. §-a alapján.

Keresetében előadta, hogy az alperessel évek óta üzleti kapcsolatban áll, közöttük a Ptk. 379. §-a szerinti szállítási szerződés jött létre, melyet nem foglaltak írásba; a jogviszony részleteit szabályozó írásos megállapodásnak kizárólag az évente aláírt kondíciós lap minősül.

Előadta a felperes, hogy az alperes 2008. június 30-i szállítási határidővel 2008. január 8-án 17.100 darab, 2008. február 1-jén további 9.100 darab kerékpár szállítását rendelte meg; az előző évi megrendelésből fennmaradt 700 darabbal együtt mindösszesen 26.900 db kerékpár átvételével tartozott, melyből csupán 13.265 darabot vett át. A fennmaradó 13.635 darab vonatkozásában - anélkül, hogy

bármilyen kifogást emelt volna - a további átvételt megtagadta, mellyel az alperes a kerékpárok együttes értékének megfelelő, 206.807.976 forint kárt okozott; a felperes ezen követelése összegét a per alatt - kárenyhítési kötelezettsége teljesítése körébeni eladásokra hivatkozással - 117.371.000 forintra csökkentette. Előadta a felperes, hogy a folyamatos szállítási jogviszony alatt a kerékpárokon kívül 99.306.540 forint értékben vegyes árucikkeket is megrendelt az alperes (F/6. alatti táblázat), melyeket vagy nem hívott le, vagy a szezon után visszáruzásra került termékeket a felperes ismételtelen nem szállíthatta be.

Előadta a felperes, hogy az át nem vett jelentős mennyiségű kerékpárt és egyéb megrendelt árucikket kénytelen volt a saját költségén raktározni; 2006 júliusa és 2010 októbere között mindösszesen 113.322.423 forint raktározási költsége merült fel (9/F/1. alatti táblázat), melyet álláspontja szerint az alperes - aki a levelezésükből kitűnően csupán a díj mértékét tette vitássá, a jogalapját nem - ugyancsak megfizetni tartozik.

Sérelmezte továbbá a felperes a keresetében, az alperes függetlenül attól, hogy szerződést nem írtak alá, utóbbira hivatkozással rendszeresen kötbérszámlát állított ki, melyet előzetes egyeztetés nélkül a közöttük fennálló pénzügyi forgalomban haladéktalanul kompenzált is. Álláspontja szerint a jogtalanul kiállított számlákra és kompenzálásokra figyelemmel az alperessel szemben 14.940.846 forint kötbér visszafizetésére támaszthat igényt. A felperes előadása szerint kötbért csak akkor kellett fizetnie, ha az akció kezdetére nem érkezett meg az áru, késedelmes szállítás azonban a részéről nem történt, mert az akciók pénteken kezdődtek, az áru kirakására az eladótérbe csütörtök éjszaka került sor, mely időpontig az áru beérkezett, így az alperest nem érhetette kár. Hivatkozott arra is, hogy a kondíciós lapokon éves kiszolgálási szint lett meghatározva; az üzleti kapcsolatuk során a felperes állandóan az elvárt 90 %-os éves szint felett teljesített, így ez okból sem megalapozott vele szemben kötbér felszámítása.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsődleges védekezése szerint a 2008. január 30-án aláírt kondíciós lap a szállítási keretszerződésnek minősülő alapszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezte; az alapszerződés mind a szerződés módosítására, felbontására, mind a felek által közlendő valamennyi jognyilatkozatra írásba foglalást követelt meg, melynek elmaradása a Ptk. 217. § (2) bekezdése szerint a szerződés érvénytelenségét vonta maga után. A szállítási szerződés ezért csupán az alperes által átvett és kifizetett kerékpárok tekintetében érvényes a Ptk. 217. § (2) bekezdésének második fordulata szerint; az át nem vett kerékpárok tekintetében érvénytelen, így abból a feleket jogok nem illetik, kötelezettségek nem terhelik. Amennyiben a szállítási szerződésük szóbeli alakban érvényes, attól a Ptk. 216. § (1) bekezdése, valamint 199. §-a alapján szóban és ráutaló magatartással is el lehetett állni; álláspontja szerint amikor az utolsó szállítást követően nem vette át a felperes által leszállított terméket, ráutaló magatartással elállt a szerződéstől, gyakorolva a Ptk. 381. § (1) bekezdésében biztosított jogát.

Arra az esetre, ha a szállítási szerződés szóbeli alakban érvényesen létrejött, de attól csak írásban lehetne elállni, a per során 2009. október 29-i beadványában

akként nyilatkozott, hogy a szállítási szerződéstől a Ptk. 381. § (1) bekezdésére alapítottnan eláll.

Kifejtette az alperes, hogy az elállás Ptk. 381. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezménye a megrendelőt terhelő kárfelelősség; a kárigény érvényesítésének azonban feltétele annak kétségmentes bizonyítása, hogy az elállással okozati összefüggésben igazolt összegű kár merült fel. Álláspontja szerint a felperes a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint azt tartozott bizonyítani, hogy tőle az alperes mit, milyen mennyiségben, milyen értékben rendelt meg, a tényleges megrendelésből mennyit vett át, mekkora az értéke az átvett és át nem vett termékeknek, illetőleg, hogy a felperesnek ténylegesen birtokában volt az összes megrendelt termék, tehát teljesítésre képes volt, a külföldről származó termékeket ...ra behozta. Nem hagyható figyelmen kívül a kárösszeg megállapítása során, hogy az áru ellenértéke kárként nem követelhető. A felperest továbbá kárenyhítési kötelezettség terhelte, illetőleg nem a tervezett nyereség lehet az irányadó, hanem az a tényleges haszonkiesés, amit reális adatok igazolnak.

Az alperes véleménye szerint a felperes a fenti körben őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, sem a kerékpárok, sem a vegyes árucikkek vonatkozásában az általa állított megrendelések létrejöttét, tartalmát nem bizonyította, az e körben csatolt okiratok ugyanis hiányosak és ellentmondásosak, továbbá azokból arra sem vonható következtetés, hogy az adott termékek a rendelkezésére álltak.

Az alperes álláspontja szerint a közel 100.000.000 forintos követelést nem lehet alá nem írt megállapodásokra, általánosságokat tartalmazó levélváltásokra alapítani, továbbá az egyes megállapodásokhoz és e-mailekhez csatolt táblázatok, valamint az F/6. alatti összesítő táblázat közötti alapvető eltérések okán azt sem lehet tudni, hogy az egyes adatokat mely okiratokkal kívánja a felperes alátámasztani.

A raktározási költségek tekintetében az alperes arra hivatkozott, a felperes nem igazolta, hogy mikor, mennyi, milyen fajtájú kerékpárt rendelt meg, azokból mennyi került átvételre, mennyi nem, mi volt az áruátvétel határideje, illetőleg, hogy a felperes vagy az általa megbízott személy a határidőben át nem vett termékeket ténylegesen raktározta.

Vitatta az alperes, hogy jogosulatlanul számított volna fel kötbért; a mindkét fél által aláírt kondíciós lapon 20 %-os mértékű kötbért kötöttek ki; a felperes által előadottaktól eltérően az elvárt szolgáltatási szint az egyes megrendelésekhez és nem az éves periódushoz igazodott. A kötbérszámlák összegének alátámasztására az alperes (3. sorszám alatt) kimutatást csatolt, mely - állítása szerint - tételesen tartalmazza a hibásan és/vagy késedelmesen teljesített, vagy nem teljesített áruk felsorolását, illetőleg a kötbér összegét. Utalt arra is, a felperes csak olyan kötbér tételeket vitathat, amelyek esetében tudja igazolni, hogy szabályszerűen - áruházzal és rendelés számra hivatkozással a nemteljesítés okát megjelölve - tájékoztatta az alperest a beszállítás elmaradásáról. A per során elismerte, hogy a kötbérigénnyel érintett szállítási időszakban a 23. héten 98.024 forint, a 39. héten 2.614.197 forint kötbér felszámítására jogosulatlanul került sor.

Kötbérezési gyakorlata helytállósága alátámasztására az alperes hivatkozott a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) számú határozatára.

Az elsőfokú bíróság 2012. január 26. napján kelt 1.G.40.144/2010/28. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 14.940.856 forintot és annak 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, valamint 530.000 forint perköltséget; felperes ezt meghaladó keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10.000.000 forint perköltséget.

Döntését a fellebbezésekkel támadott körben az alábbiakkal indokolta.

Megállapította, hogy a peres felek között évente szállítási keretszerződés jött létre kondíciós lap megnevezéssel, melyben az éves nettó forgalom mellett rögzítették, hogy havonta számolnak el, illetőleg kötbért kötöttek ki. Az elsőfokú bíróság nem osztotta alperes azon védekezését, hogy a kondíciós lap aláírásával a felperes elfogadta az alperes általános szerződési feltételeit, az utóbbiakkal kapcsolatos szerződés nem került aláírásra, így nem volt megállapítható egybehangzó akaratnyilvánítás arra vonatkozóan, hogy ezen feltételek a felek jogviszonyában irányadók lennének. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az sem, hogy a felek írásbeli alakiságot írtak volna elő, közöttük ilyen jellegű kifejezett megállapodás nem volt. Kifejtette, a Ptk. 379. § (1) bekezdése szerint minősülő szállítási keretszerződés alapján a felek akként működtek együtt, hogy az alperes az egyes megrendeléseket - felperesi ajánlat alapján - e-mail útján adta le, amely visszaigazolásra került.

A 2008. évre vonatkozó kerékpár megrendelésekkel kapcsolatos kárigény körében az elsőfokú bíróság az F/45/1., F/45/2. sorszám alatt csatolt iratok, ...

tanúvallomása, valamint a GVH határozat indokolása figyelembevételével azt állapította meg, hogy az alperes 17.100 darab kerékpárt rendelt meg a felperes által állított 26.900 darabbal szemben. A februári megrendelés alátámasztására az F/4/3. szám alatti iratot az elsőfokú bíróság nem találta megfelelőnek, mert nem volt megállapítható, hogy az melyik e-mailhez tartozott. Tekintettel arra, hogy a 2008. I. félévi rendelésekre vonatkozó valamennyi irat nem állt rendelkezésre, nem volt megállapítható a megrendelt mennyiség, a teljesítési határidő, illetőleg az sem, hogy az alperes az átvételi kötelezettségének mennyiben nem tett eleget, mindez az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperes terhére esett.

Az alperes védekezésére figyelemmel vizsgálva a felek közötti szerződés megszűnését, az elsőfokú bíróság kifejtette, ráutaló magatartással a szerződéstől nem lehetett elállni, az elállásnak ugyanis határozottnak, egyértelműnek és kifejezettnak kell lennie, utóbbinak a 2009. októberi elállás felel meg, melyet a Ptk. 381. § (1) bekezdésének megfelelő általános megrendelői elállási jogként értékelt. Felperes ezen jogszabályhelyre alapított kárigénye vonatkozásában bizonyítandó lett volna a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés, tehát a kár ténye és mértéke; az elsőfokú bíróság álláspontja szerint e körben igazolni tartozott az általa állított megrendeléseket és mennyiségeket, saját teljesítését, illetőleg, hogy arra készen állt. Az elsőfokú bíróság az F/59. sorszám alatt csatolt iratok alapján nem találta igazoltnak, hogy a kerékpárok a felperes rendelkezésére álltak; a hivatkozott okirat azok vámolását támasztja alá, ugyanakkor nem a felperes nevére szólt,

mindezért nem volt megállapítható, hogy az alperesi elállással okozati összefüggésben a felperes vagyonában mekkora értékcsökkenés következett be. A kondíciós lapon rögzített kötbérikötés értelmezésével az elsőfokú bíróság a kötbér visszafizetésére támasztott felperesi kereset megalapozottságára vont le következtetést. Kifejtette, hogy a kötbér szerződés nemteljesítése vagy nem szerződésszerű teljesítése esetére kikötött pénzösszeg; meghiúsulási, késedelmi és hibás teljesítés miatti kötbérikötés az általános. A kötbérre vonatkozó szerződési kikötés nem értelmezhető kiterjesztően, amennyiben tehát késedelmi kötbért kötnek ki, úgy a teljesítés meghiúsulása vagy hibás teljesítés esetén kötbér nem követelhető. A 2008 januárjában aláírt kondíciós megállapodás szövege szerint a kötbér a le nem szállított áru ellenértékének 20 %-a; a kötbér érvényesítésének alapja az elvárt szolgáltatási szint, amely a megrendelés és a ténylegesen beszállított áru értékkülönbözete, jelen esetben 90 %. Ezen kötbérikötést a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint értelmezve az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, a felperesnek akkor kell kötbért fizetnie, ha az alperesi megrendelésben foglaltaknak nem tesz eleget, azt nem teljesíti, ugyanis ezen szerződési rendelkezés meghiúsulási kötbért tartalmaz; utóbbit támasztja alá a kötbér alapjának a meghatározása is. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes - meg nem engedett módon - a kötbérre vonatkozó megállapodást kiterjesztően értelmezte, késedelmi kötbért érvényesített, melyre a felek közötti megállapodás rendelkezést nem tartalmaz. Az alperes előadásából, az alperesi tanúk vallomásából, a kötbérszámítás metodikájából egyértelműen kitűnik, az alperes a kötbér érvényesítésénél azt vette figyelembe, hogy a megrendelésben megadott teljesítési határidőre a felperes a megjelölt mennyiséget leszállította-e vagy sem, azaz, csak a késedelmet értékelte. A rendelkezésre álló iratokból és a beszerzett szakértői véleményből egyértelműen megállapítható, a felperes a megrendelt mennyiséget - a kiszolgálási szintnek megfelelően - leszállította, csak nem a megadott teljesítési határidőben, hanem késedelmesen. A szavak általános jelentése szerint a „le nem szállított áru” egyértelműen a nemteljesítést, nem pedig a késedelmes teljesítést jelenti. Mindebből az elsőfokú bíróság arra vont le következtetést, hogy a 14.940.846 forint kötbér felszámítása az alperes részéről nem volt alapos, az felperesnek visszajár, a 2009. január 1. napjától fennálló késedelemre figyelemmel ezen időponttól késedelmi kamattal terhelten.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezést terjesztett elő.

A felperes a fellebbezésében az első kereseti kérelme, az át nem vett kerékpárokkal kapcsolatban támasztott 117.371.000 forintos kárigénye elutasítását sérelmezte, e körben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az alperes marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást annyiban helyesen állapította meg, hogy az alperes 2008. június 30-i szállítási határidővel 17.100 darab kerékpárt rendelt meg; állítása szerint ezen határidőig az alperes csak 7.037 darabot vett át, ebből következően a különbözetet, 10.063 darabot kénytelen volt raktározni, mellyel kapcsolatos további terveiről az alperes tájékoztatást - többszöri megkeresése ellenére - nem adott. Mindebből következően nem helytálló az elsőfokú bíróság azon indokolása, hogy nem állapítható meg mennyit rendelt meg az alperes a

felperestől és milyen teljesítési határidővel, ellenkezőleg, a megrendelt darabszám és a beszállítás végső dátuma egyértelműen meghatározható.

Fenntartotta a felperes azon állítását, hogy 2008. február 1-jén pótmegrendelés formájában e-mail útján az alperes 9.100 db kerékpárt rendelt meg; a szállítási határidő a korábbi megrendeléssel egyező dátummal került meghatározásra. Ezen mennyiségből csupán 5.809 darabot vett át az alperes, így 3.474 darabot kénytelen volt továbbraktározni; a pótmegrendelést támasztja alá, hogy - egy kivételével - valamennyi termékből vett át az alperes, ha csak részlegesen is.

A felperes álláspontja szerint - az ítéletben foglaltaktól eltérően - bizonyította azt, hogy a megrendelt termékek a rendelkezésére álltak; fenntartotta azon előadását, hogy a kerékpárokat - harmadik cég útján - ...ból szerezte be, a ... Kft. nevére szóló vámokmányokkal bizonyította, hogy ezen árucikkek az országba beszállításra kerültek és a rendelkezésére álltak. Utóbbi további alátámasztására a fellebbezéséhez csatolta a ... Kft. által kiállított számlát és értesítőt, melyből kitűnően az áru ellenértékét felé leszámlázta, ez korábban a jó üzleti kapcsolatokra tekintettel maradt el.

Téves az ítélet azon indokolása is, hogy nem nyert bizonyítást az alperesi áruátvétel megtagadása; a felek közti kereskedelmi gyakorlat szerint az alperes éves szintű megrendelést adott, az év folyamán részletekben hívta le az egyes áruházakba leszállítandó mennyiséget. Az átvétel megtagadása a részéről abban nyilvánult meg, hogy felperes folyamatos felszólítása ellenére sem hívta le az év folyamán a megrendelt árukészlet egészét. Ezt bizonyítja a felek által egybehangzóan előadott szokásos üzletmenet, valamint az, hogy az alperes sem állította, a részletekben történő lehívásnak a felperes nem tudott, vagy nem kívánt eleget tenni. Az ítélet helytállóan rögzíti, hogy az alperes joghatályosan a per alatt, 2009 októberében állt el; ezen időpontig az általa minták alapján kiválasztott - minőségileg soha sem kifogásolt - termékek a felperes rendelkezésére álltak, melyet többször írásban, illetve szóban is jelzett az alperes felé.

Fenntartotta a felperes azon előadását, hogy a ... sorszámú számláit az alperes csupán összecszerűen vitatta; ezeket a határidőre át nem vett kerékpárok időn túli raktározása miatt állította ki az alperes által hasonló időszakban használt raktározási költségdíj figyelembevételével; utalt arra, hogy az alperes bár a követelés jogosságát elismerte, annak elfogadható mértékére sosem nyilatkozott.

Az alperes a fellebbezésében a kötbér visszafizetésére kötelező ítéleti rendelkezés megváltoztatását, a kereset teljes, ezen követelésre is kiterjedő elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltak helytelen alkalmazásán alapul, ugyanis a szavak általánosan elfogadott jelentése mellett a nyilatkozó feltehető akaratát és az eset körülményeit is vizsgálni kell. Az eset körülményei körébe tartozik, hogy a felek szállítási jogviszonyban álltak egymással, melynek lényege, hogy a szállítónak a megrendelt árut a kikötött időpontban kell átadnia. Másik lényeges körülmény, hogy a kötbérnek mint szerződést biztosító mellékkötelezettségnek a rendeltetése a szerződésszerű teljesítés kikényszerítése, illetőleg, hogy kárátalány formájában utólagos reparációt szolgáltatasson. Ezen körülmények figyelembevételével nem vitatható, hogy alperesnek mint megrendelőnek a kötbér kikötésben megnyilvánuló akarata az volt,

hogy ezáltal a felperest hibátlan és határidőre történő szállításra szorítsa rá, melynek elmaradása esetén káráltányban részesüljön. Álláspontja szerint felperes 2011. február 9-én kelt előkészítő irata, a 2010. április 28-i tárgyaláson tett nyilatkozata, a 2010. június 21-i előkészítő irata, valamint az, hogy a perben a határidőre történő teljesítését kívánta igazolni, azt támasztja alá, hogy az alperessel egyezően értelmezte a kötbérkikötést, maga is tisztában volt annak rendeltetésével. Eltérő esetben, azaz, ha megghiúsulási kötbérként értelmezték volna a kondíciós lap kikötését, nem a határidőre történő teljesítést, csupán a teljesítést próbálta volna meg igazolni.

Utalt az alperes arra is, hogy a GVH számú végzés is azt tartalmazza, amennyiben a felperes teljesítésére nem, vagy nem szerződésszerűen kerül sor, úgy az alperes jogosult kötbért érvényesíteni; kötbérezési gyakorlata pedig a számú határozat szerint nem volt aggályos.

A fentiekén túlmenően az igazságügyi könyvszakértő is a peres felek általi szerződésértelmezést tette magáévá amikor azt rögzítette, a kötbér elkerülésére akkor nyílt volna lehetőség, ha a kért szállítási időpontban a teljes rendelt mennyiség 90 %-a megérkezett volna az alpereshez. Utalt az alperes arra is, az elsőfokú bíróság szakértő kirendelő végzése szerint a vizsgálat tárgyát az képezte, hogy a felperesi teljesítések az alperesi megrendelésnek megfelelő mennyiségben és időben történtek-e, tehát az elsőfokú bíróság a felek, a szakértő, de a saját korábbi értelmezésével is szembehelyezkedő döntést hozott, amikor a kötbér kikötést kizárólag megghiúsulási kötbérként értelmezte.

Tekintettel arra, hogy az egyes felperesi teljesítések késedelmét a kirendelt szakértő a szakvéleményében részletesen feltárta, az elsőfokú ítélet e körbeni megváltoztatásának nincs akadálya; további bizonyítás szükségessége esetére indítványozta a határozat Pp. 252. § (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a saját fellebbezésével nem érintett rész tekintetében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher helytálló telepítésével folytatta le a bizonyítási eljárást, a bizonyítandó tényekről többször tájékoztatta a felperest és a bizonyítatlanságot helyesen értékelte a terhére. Felperes hitelt érdemlően nem igazolta, hogy a megrendelt és át nem vett termékek az elállás időpontjában a tulajdonában voltak, illetőleg azzal, hogy az alperes azokat nem vette át, majd elállt, kár érte. Ezen bizonyítási kötelezettségének a teljesítésére nem alkalmas a fellebbezéséhez csatolt szállítólevél és számla sem, ezen okiratok ugyanis éppen azt teszik egyértelművé, hogy az elállás időpontjában nem voltak sem a tulajdonában, sem a birtokában a nevezett termékek. A számla szerint a ... + ... Kft. 2012. február 6-án, azaz az alperesi elállást követően másfél évvel szállított a felperesnek bizonyos termékeket, melyek közül számos a fellebbezésben rögzített táblázatban nem szerepelt, illetőleg a táblázatban van olyan termék, amely a számlán és a szállítólevélen nincs rajta, mindez kétségesse teszi, hogy nevezett cég egyáltalán a perbeli ügylet kapcsán szállított a felperesnek.

Álláspontja szerint nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor arra vont le következtetést, hogy a vegyes árucikkek és a raktározási költség vonatkozásában

sem tett eleget a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének, mindezért az e körbeni kereseti igények elutasítására is helytállóan került sor.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a saját fellebbezésével nem érintett rész tekintetében kérte az ítélet helybenhagyását. A kötbér visszafizetésére vonatkozó kereseti kérelme körében fenntartotta az elsőfokú eljárás során tett tényelőadásait és arra alapított jogi álláspontját azzal, hogy a keresetlevélhez F/20-F/29. alatt csatolt mellékletek alapján támasztott követelésének az összege 14.940.856 forint, az F/30 alatti 343.200 forintos vitatott kompenzálás kapcsán igénytel nem lépett fel.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során nem érintette a vegyes iparcikkek és raktározási költségek vonatkozásában támasztott követelést elutasító ítéleti rendelkezést, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozata e körben a Pp. 228. § (3) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett; a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezések korlátai között eljárva a kerékpárokkal kapcsolatos 117.371.000 forintos kereseti kérelmet elutasító és az alperest 14.940.856 forint kötbér visszafizetésére kötelező döntés helytállóságát bírálta felül.

A felperes fellebbezése nem, az alperes fellebbezése túlnyomórészt alapos.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, az abból levont jogi következtetése azonban csak részben megalapozott.

Helytállóan utasította el az elsőfokú bíróság bizonyítatlansága okán felperes 117.371.000 forint kár megfizetésére irányuló kereseti kérelmét, az e körbeni fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra tér ki. A teljesítés megrendelői megtagadásaként nevesített szerződésszegésre alapított kárigény vizsgálatakor az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási teher helytálló telepítésével, a lefolytatott okirati és tanúbizonyítás eredményének okszerű, Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő értékelésével vont le következtetést ezen követelés alaptalanságára.

A felperes elsődlegesen - az elsőfokú bíróság által helyesen a Ptk. 379. § (1) bekezdése szerint minősített - szállítási szerződés kárfelelősséget megalapozó megszegését tartozott kétségmentesen bizonyítani, ezen belül azt, hogy az alperes 2008. június 30-i határidővel 26.200 db kerékpárt rendelt meg, az előző évi megrendelések alapján további 700 db átvétele terhelte, és az így adódó mindösszesen 26.900 db helyett csak 13.265 db-ot vett át.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes az őt fenti körben terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget; az F/45/1., F/45/2. sorszám alatti iratok és ... tanúvallomása 17.100 darab kerékpár 2008. januári megrendelését támasztotta alá, a 2008. februári pótmegrendelés megtörténte és az előző évi készletmegmaradás az alperes vitatásával szemben kétségmentesen nem igazolt.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a felperes által hivatkozott árulehívások igazolása hiányában nem volt ítéleti bizonyossággal következtetés levonható arra,

hogy a bizonyítottan megrendelt árukészlet tekintetében az alperes a saját teljesítését akár részben, akár egészben megtagadta-e, mindezért a Ptk. 318. § (1) bekezdésére alapított kárigény nem foghatott helyt.

Az elsőfokú bíróság felperes kárigényét a Ptk. 381. § (1) bekezdése alapján is vizsgálta; e körbeni okfejtését a Fővárosi Ítéltábla az alábbiak szerint pontosítja. Az elsőfokú ítélet nem vitatott ténymegállapítása, hogy egyrészt a peres felek évente kötöttek a kondíciós lap által meghatározott tartalommal szállítási keretszerződést, másrészt a 117.371.000 forintos követelés - a 2007. évi megrendelésből megmaradt 700 darab kerékpárral kapcsolatos igény kivételével - a 2008 januárjában kelt kondíciós lap aláírásával létrejött szerződésen alapult. Fellebbezéssel nem vitatott annak megállapítása sem, hogy az alperes sem szóban, sem ráutaló magatartással, hanem a per során 2009 októberében tett nyilatkozatával gyakorolhatta megrendelőként a Ptk. 381. § (1) bekezdése szerinti általános elállási jogát. Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy megrendelői elállásra a szerződés megszűnéséig van mód, a perbeli nyilatkozattétel időpontjában azonban a 2008. évre kötött szerződés már lejárt, így az elállás ezen szerződést felbontó joghatással nem bírhatott.

A fentiekén túlmenően helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 381. § (1) bekezdése szerinti kárigény sikeres érvényesítéséhez is bizonyítandó a kár bekövetkezte és mértéke, az e körbeni bizonyítás azonban a követelést megalapozóan eredményre nem vezetett. Helytállóan utalt az elsőfokú bíróság a szerződésszegésre alapított kárigény alaptalansága körében általa már egyszer kifejtettekre, arra, hogy a felperes által állított tartalmú megrendelések létrejöttének, az alperesi teljesítés elmaradásának a kétségmentes bizonyítása bírt volna jelentőséggel, melyre nem került sor.

A kár bekövetkeztét is vitató alperesi védekezésre tekintettel vizsgálta az elsőfokú bíróság azt is, hogy a kerékpárok a felperes rendelkezésére álltak-e, az utóbbi alátámasztására fellebbezéshez csatolt okiratokra is figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

A Ptk. 379. § (1) bekezdése által szabályozott jogviszony keretei között a szállítónak legkésőbb a teljesítése időpontjában rendelkeznie kell a dolog tulajdonával, hogy azt a megrendelőre átruházhassa. A perbeli esetben azonban - a fent kifejtettek szerint - a felperes által állított megrendelések létrejötte, az alperesi teljesítés elmaradása sem nyert bizonyítást, így nincs a jogvita elbírálására kiható külön relevanciája annak, hogy ténylegesen sor került-e az alperes által vitatott felperesi tulajdonszerzésre.

Mindezért a 117.371.000 forint kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezés helytálló, a döntés e körbeni megváltoztatására a fellebbezésben előadottak nem adtak alapot.

Az alperest kötbér visszafizetésére kötelező ítéleti rendelkezést vitató fellebbezés azonban túlnyomórészt az alábbiak szerint megalapozott.

A szerződéses nyilatkozatok Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezése vitatott, nem egyértelmű rendelkezések esetén szükséges.

Az elsőfokú bíróság tévesen figyelmen kívül hagyta azt, hogy felperes a perben nem vitatta, az akciós termékek határidőben történő szállítását is biztosítani kívánták a 2008 januárjában aláírt kondíciós lapon szereplő Ptk. 246. § (1) bekezdése szerinti kötbér kikötéssel, ezt támasztja alá felperes törvényes képviselőjének, ...nek, valamint alperes alkalmazottjának, ...nek a 2010. október 28-i tárgyaláson tett nyilatkozata.

... azt adta elő: „A kötbérben úgy egyeztünk meg, hogy a felperes nem teljesítése, illetőleg hibás teljesítése esetén kell fizetni. Késedelmes teljesítés esetén akkor, hogyha az akció kezdetére nem érkezik oda az áru.”.

... tanúvallomása szerint: „A kötbérrel kapcsolatban azt tudom mondani, hogyha indul egy akció, akkor az nagyon fontos, hogy ott legyen az áru időpontra, és hogyha nem kaptuk meg időben, vagy nem kellő mennyiségben, akkor kötbéreztük a céget.”.

A fenti nyilatkozatok között tehát nem volt eltérés abban, hogy a szállítási késedelem kötbérfelelősséget vont maga után, arra vonatkozóan azonban nem állt rendelkezésre egybehangzó nyilatkozat, hogy az akciós termékek megrendelés szerinti határidejének vagy az akció kezdetének az elmulasztása minősült-e kötbérfelelősséget eredményező késedelemnek.

A Ptk. 277. § (1) bekezdése szerint a szerződéseket a megszabott időben kell teljesíteni; a Ptk. 298. § a) pontja szerint a kötelezett késedelembe esik, ha a szerződésben megállapított teljesítési idő eredménytelenül eltelt.

Ezen jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel az egyes megrendelésekben rögzített szállítási határidő elmulasztásához fűződik a késedelem, így a költségfelelősség érvényesíthetőségének a jogkövetkezménye. A Ptk. 200. § (1) bekezdése szerinti szerződési szabadság elvéből következően a szerződő felek rendelkezhetek akként, hogy a kötbérfelelősség vonatkozásában nem a szállítási határidő, hanem az akció kezdete bírt jelentőséggel, ezen bizonyítási kötelezettség a főszabálytól történő eltérést állító felperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság részéről kirendelt igazságügyi szakértő a felperes által vitatott kötbérfelszámítás vizsgálata körében az egyes megrendelések szerinti teljesítési határidőtől történő eltérésekre egyértelműen az alperest alátámasztóan nyilatkozott, ezzel szemben a felperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy a szállítási határidőkre teljesített, vagy annak igazolása, hogy a kötbérterhes határidő az akció kezdetével esett egybe, és azt nem mulasztotta el, ennek bizonyítása azonban elmaradt. Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, az nem volt vitás, hogy az akciós áruk vonatkozásában történt kötbérfelszámítás.

A Pp. 177. § (1) bekezdése alapján helytállóan lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítás - mely helyesen abból indult ki, hogy csak az egyes megrendelések esetén értelmezhető a kondíciós lapban rögzített elvárt 90 %-os szolgáltatási szint -

eredménye aggálytalanul alátámasztotta felperes késedelembe esését és a szakértő meghatározta az ennek következtében felszámítható kötbér összegét 17.092.953 forintban.

Figyelemmel arra, hogy az alperes - miután a szakértői bizonyítás lefolytatását követően a felperes okirattal szállítás megrendelői lemondását igazolta - a kötbérigénnyel érintett időszak 23. hete esetén 98.024 forint, 39. hete esetén 2.614.197 forint, mindösszesen 2.712.221 forint kötbér jogosulatlan felszámítását ismerte el, és ezáltal az alperesnek jogszerűen járó kötbér összege 14.380.733 forintra csökkent, a 14.940.846 forintos követeléssel fellépő felperes a két összeg különbözetére, 560.113 forint kötbér visszafizetésére támaszthatott megalapozottan igényt, az ezt meghaladó kereset elutasításának volt helye.

Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érintve, a fellebbezett részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - az elsőfokú perköltségre is kiterjedően - részben és akként változtatta meg, hogy az alperes tőketartozását 560.113 forintra leszállította, az ezt meghaladó keresetet elutasította, a megváltozott pernyertességre tekintettel az alperes elsőfokú perköltség fizetésre kötelezését mellőzte, egyebekben az ítéletet helybenhagyta.

Az alaptalanul fellebbező felperest a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte arra, hogy a jogorvoslati eljárásban túlnyomórészt pernyertes alperesnek másodfokú perköltségként fizesse meg az általa lerótt 1.195.300 forint jogorvoslati illetéket, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával mérlegeléssel megállapított 1.000.000 forint jogi képviseleti munkadíjat, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján fizessen meg az államnak külön felhívásra 2.500.000 forint - illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt - jogorvoslati illetéket.

Budapest, 2013. évi november hó 19.

Dr. Tibold Ágnes sk.
a tanács elnöke

Levek Istvánné sk.
előadó bíró

Dr. Felker László sk.
bíró